

RUČNI PRTLJAG

1)

Pre ulaska na brod, jedan Andaluzanin suvonjavog izgleda, koji je više ličio na Kastiljanca, sedeći za stolom poduprtim sa dva trošna nogara, zapisivao je u registar lične stvari. Na jednu stranu oni koji nemaju ništa, govorio je glasno, na drugu oni koji imaju nešto za upisivanje.

Nije bilo lako Ferminu Gonzalesu da izabere pravi red, s obzirom na posebnost njegovih bisaga, tačno nešto malo težih od vazduha. Izabra drugi red. Kada je došao red na njega, otvori bisage, sa pomalo stida i mnogo treme. Reakciju pisara nije trebalo čekati: ovo je zavatlavanje, reče. Ne, odgovori Fermin Gonzales, prazne su, ali u suštini su pune.

Ovaj ga zapanjeno pogleda siguran da pred sobom ima ludaka. Uostalom, nije bio mali broj zanesenjaka i otkačenjaka, koji su, sanjajući neviđeno zlato, stizali pred njegov improvizovani sto da bi se ukrkali za Indije.

Ako je stigao sve dovde, sa bisagama toliko misterioznim, bilo je to zato što su u njegovim ušima odzvanjale, još uvek jasne, očeve reči: da bi se opstalo na svetu treba se naoružati rečima, lakim i teškim.

Pisar, neustrašen ubedljivim odgovorom Fermina Gonzalesa (tako iskrenim da je mogao doći samo od razborita čoveka, priznaće kasnije), naredi mu da stane sa strane, diže se i pope na brod da bi potražio savet od svog pretpostavljenog. Vratio se ne izustivši ni reč, i jadni Fermin Gonzales osta sa strane sve dok i poslednji čekalac nije bio upisan. Sad možeš da se popneš, reče mi pisar, i Fermin Gonzales, sa bisagama na ramenu, stupa na brod.

2)

Jedna dugačka soba jedina je spavaonica za svih četiri stotine putnika. Ima među njima i žena, više nego što bi se moglo pomisliti, koje nisu bile upisane i sa kojima Fermin nije izmenio nijednu reč. Pod je jedini raspoloživ krevet i u tom paklu promiskuiteta, pre nego što zaspi, Fermin Gonzales ne uspeva da nađe drugo mesto za svoje bisage osim onog namenjenog jastuku (koji ne postoji). Spavati na jednom takvom sadržaju za njega je garancija sigurnosti. Pre nego što namesti bisage, oprezno iz njih vadi neke reči, suštinske za plovidbu. Zadatak nije lak: pre svega treba izabrati, tako da njihova težina i njihova važnost ograničavaju količinu; zatim, ako je moguće, treba ustanoviti hijerarhiju među njima. I mada se ovo pokaže lakim, skoro je nemoguće predvideti kontekst u kome ih treba upotrebiti.

Ovaj grozničavi zadatak ne obeshrabruje Fermina Gonzalesa, jer on zna da je neizbežan, samo kad mu padne na pamet da bi mu mogla zatrebati neka reč odložena u bisage, oseti pomalo strah.

Važno je ekonomisati, reče za sebe. I da bi izbegao habanje reči, obeća sam sebi da će govoriti malo. Ostaju, to je očigledno, reči koje se nose u sopstvenom telu i koje su postale jedinstvena celina sa telom. Od toga dolazi ona težina koja se često oseti u jednom momentu, više nego u drugima.

Tokom plovidbe nađe se ponovo u situaciji da mora da bira između dva reda. Na jednu stranu oni koji su iskusni u rukovanju oružjem, drugim rečima hrabri i smeli, na drugu svi ostali. Kada ču izgovoreno svoje ime praćeno sa "nadesno", Fermin Gonzales, previše zabrinut za svoje reči – biće da je slava uvek namenjena drugima, pomisli – jedva pređe.

3)

Stigavši već u nove zemlje, dok se pitao kako će spavati te noći, jedan mlađi kapetan mu reče: ti ćeš se brinuti o rečima, i izvadi iz jednog džaka nešto listova, bočicu mastila i pero. Ne znajući da li se radi o šali ili o ozbiljnoj ponudi, pun stida, priznaje da ne zna ni da čita ni da piše. I tek tada shvata da ni oružje, ni reči neće nikada biti za njega i da mu je namenjena manja sudbina. I gleda sa zavišću izvesnog Fernarda – naravno on zna da čita i piše – kome je dodeljeno mesto pisara. U narednim danima, prinuđen da se bavi najtežim poslovima, nikada se ne odvajajući od svog malog zavežljaja, Fermin Gonzales mora da trpi, uznemiren i nervozan, uporne zahteve najnepoverljivijih, koji su hteli da vide šta krije u bisagama. Neka hulja pokušala je čak i da mu ih digne. Morate se zadovoljiti mojom rečju, odgovarao je.

Našli su dani hladnoće i beznađa. Da bi se zaštitio, čovek je smanjio svoju već krajnju malenkost, ušao je u torbu i izmešao se sa rečima. Njegov život ne poznaje ni radost ni nesreću; samo meru i laganu nostalgiju za rodnim mestom. Dodir njegove kože sa tom novom i bujnom realnošću izaziva, međutim, kod njega osećanje sreće koje ne zna da opiše.

Sreće jednu malu Indijanku, još manju od njega i, samo u jednom danu, iz njegovih bisaga izleće više od polovine reči, koje, očigledno, mala ne razume. Pred tolikim rasipanjem, on bira ćutanje.

Bisage su mu sve manje teške, a šala je sve više. Uzaludno pokušava da se vrati savetu oca, koji je verovatno mrtav i o kome nije imao nikakvih vesti sve od svog polaska, pre skoro dvadeset godina. Sve dok jednog dana, groznica koje su se toliko bojali, ne pogodi i njega. Njegovi drugovi, zapanjeni, gledali su kako se njegovo telo dan za danom smanjuje, sve dok nije nestalo. Pošto je već bio izbrisan svaki trag pokojnog Fermina Gonzalesa, jedna ganuta ruka položi divlji cvet na sada prazno mesto, gde je nekada bilo njegovo telo.

Na zemlji, izbledele i prljave, ostale su njegove bisage, sa sve manje reči. Niko nije hteo da ih uzme, a neko je savetovao da ih bace na đubre ili u vatru. Samo jedan bogalj – nitkov koji je hteo da ih ukrade – predloži u šali da ih otvore i naprave inventar reči. Da bi začinio šalu pozva, naglas, pisara da prisustvuje ceremoniji. Cereći se u horu, prihvatiše njegov predlog.

Otvorivši bisage, užasnuti, našli su samo čoveka, manjeg no ikad, svedenog na kožu i kosti.

(Sa italijanskog prevela Nada Selaković)